

Maurits Groen

‘Ik ben radicaal in mijn denken, maar pragmatisch in de oplossingen’

Heiko Jessayan

Vier jaar geleden haalde hij ‘klimaatpauze’ Al Gore naar Nederland. Deze week roept hij via een burgerinitiatief politici in Den Haag op om tot een duurzaam energiebeleid te komen. Wie is deze Maurits — what’s in a name — Groen?

Curriculum

MAURITS GROEN

1953	Geboren in Apeldoorn
1959	Verhuizing naar Helmond Middelbare school Eindhoven
1971	Verhuizing naar Enschede
1972	Staatsexamen gymnasium Politologie VU Amsterdam
1978	Hoofdredacteur van het maandblad van Milieudefensie
1978-82	Uitgever en schrijver van een aantal boeken over milieu
1982	Oprichting van Maurits Groen Milieu Communicatie MGMC
1989	Afgestudeerd op het Brundtlandrapport (1987) Publicatie ‘Kiezen of Verliezen’
2006	Al Gore naar Nederland met ‘An Inconvenient Truth’
2008	Al Gore weer in Nederland
2009	Film ‘The Age of Stupid’ naar Nederland gebracht ‘Kopenhagen Express’, trein- reis door Nederland en aansluitend naar klimaatop- top
2010	Ledlampen bij WK Zuid-Afrika

Ze dragen een eenvoudige titel, de vier blauwe bundels van een kapitein die de visserij in 1924 noodgedwongen vaarwel moest zeggen. *Vissersleven*. Het zijn de in 1958 op type-machine uitgetikte en nog niet gepubliceerde memoires van Hendrik Groen die pakweg honderd jaar geleden nog op zeil met een vissersvaartuig de Noordzee bevoer. Nu staan ze in een boekenkast in een huis aan de Wagenweg in Haarlem.

Maurits Groen (56) — eigenlijk Hendrik Maurits Groen, hij is naar zijn grootvader vernoemd — pakt de bundeltjes liefdevol uit de kast. Trots leest hij de laatste zinnen op.

‘Alles in hem kwam ertegen in opstand dat de reeds eeuwen bestaande beugvisserij, ten dode zou zijn opgeschreven. En toch, hij was nuchter genoeg om te begrijpen, dat als er niet spoedig internationaal werd ingegrepen, de visstand in de Noordzee en later ook in andere gebieden, dusdanig zou verminderen, dat er voor de beugsloepen en voor de trawlers van een rendabel bedrijf geen sprake meer zou zijn.’

Groen koestert de memoires van zijn grootvader als een zeldzaam kleinood. ‘Hij voer naar de Doggersbank, of nog verder naar de Atlantische Oceaan bij IJsland, om haring en heilbot te vangen. Hij

had alleen lagere school, maar wist al in 1924 dat de manier van vissen zou leiden tot overbevissing. Hij pleitte toen al voor internationale afspraken.’

Groen zegt dit ook tegen de achtergrond van de vijftiende conferentie van de Convention on International Trade in Endangered Species (Cites) die in maart in Doha, Qatar, werd gehouden. De 180 landen die het Cites-verdrag uit 1974 hadden ondertekend, slaagden er toen opnieuw niet in de commerciële handel van ernstig bedreigde vissoorten — en andere dier- en plantensoorten — aan banden te leggen. ‘Mijn grootvader had geen apparatuur op zee, maar wist wel wat er gaande was. Hij kende elke vierkante meter van de Noordzee en kon al aan de kleur van het water zien of er vis zat. We hebben nu de wetenschap om problemen aan te pakken, maar we doen het niet en zijn nog steeds bezig onze ecosystemen te vernietigen.’

Maurits Groen heeft zijn naam mee en is uitgegroeid tot dé ‘Mister Groen’ van Nederland. Want wie wil ‘vergroenen’, komt al gauw bij hem uit. Dat heeft vooral te maken met Groens enorme bagage aan kennis en zijn overzicht op dat brede terrein dat wordt aangeduid met duurzaamheid. En door zijn uitgebreide netwerk weet hij ook bij wie je voor welk probleem moet zijn. Steeds vaker schakelen ondernemingen met duurzaamheidsplannen hem in.

Groen zelf zegt daarover: ‘Ik heb lange tijd geschreven over allerlei duurzaamheidsonderwerpen en er veel over geadviseerd. Dat doe ik nog steeds, maar ik ben nu ook in een fase beland om investeringen rond te krijgen die zich economisch al op vrij korte termijn uitbetalen.’

Volgens Groen hebben banken steeds vaker interesse in speciale financieringsarrangementen nu investeringen in verduurzaming van productieprocessen alleen al lucratief zijn door de kostenbesparingen die ze opleveren. ‘Het is in

feite het model dat we in Zuid-Afrika hebben bedacht en tijdens het WK voetbal hebben gepresenteerd. Ledlampfabrikant Lemnis overweegt nu de opening van een fabriek in Zuid-Afrika. Toch raar dat in een arm land als Zuid-Afrika straatledverlichting wel van de grond komt, terwijl er hier in Haarlem nog energieverlindende verlichting is.’

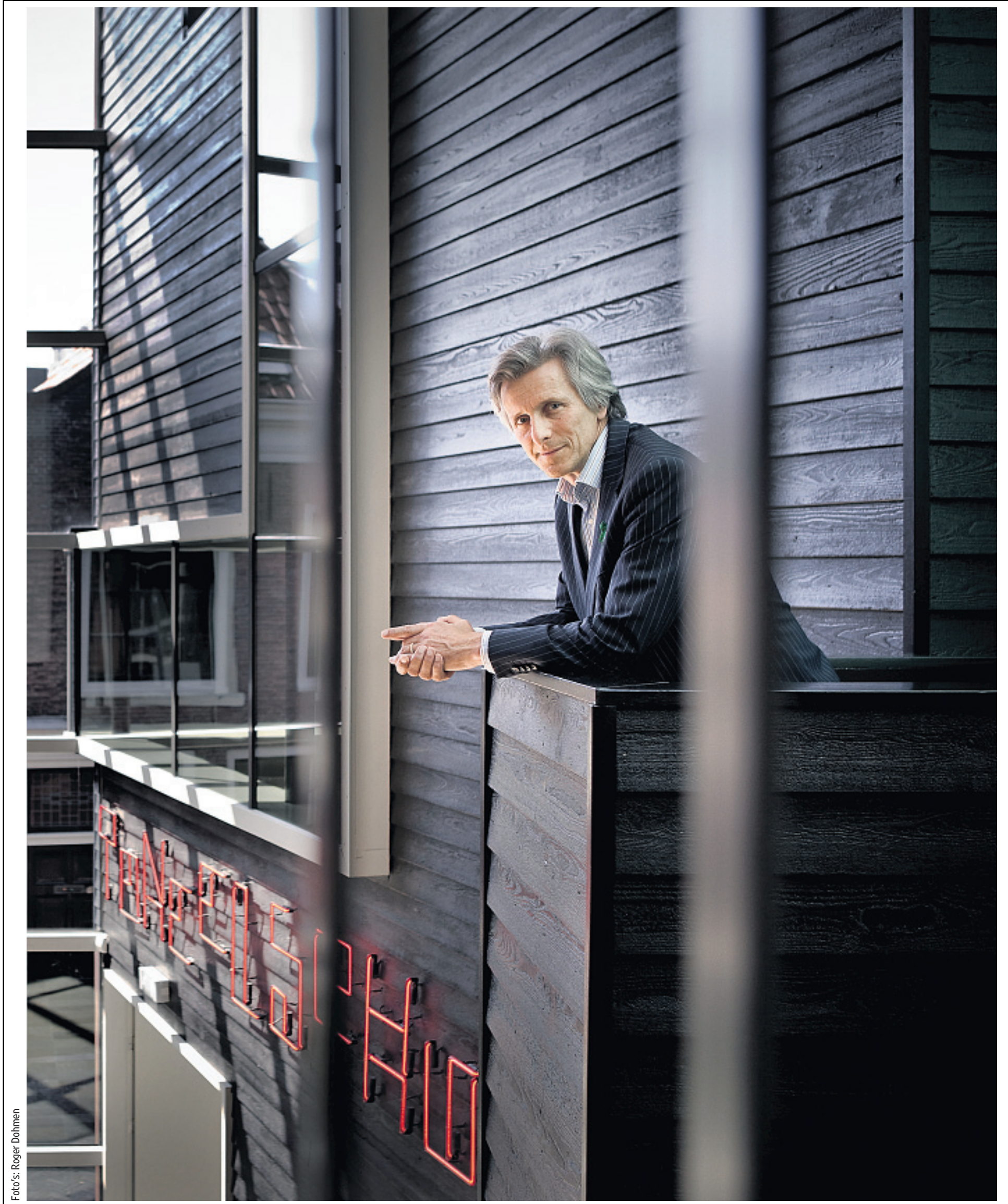
Groen kreeg vier jaar geleden veel publiciteit toen hij de documentaire van Al Gore over klimaatverandering naar Nederland haalde en diens boek liet vertalen. ‘Dat het zo’n succes werd, was een ongelukje. Alles kwam toen toevallig samen: je had de orkaan Katrina, de jaargetijden waren instabiel, het kabinet was gevallen. Er broeide wat. Opeens had iedereen het over het klimaat.’

Groen is al weer met heel andere zaken bezig. Op zijn kantoor aan de Wilhelminastraat in Haarlem werken meer dan tien mensen, want Groen zelf kan het in zijn eentje al lang niet meer aan. Die houden zich bezig met onderzoek, publicaties, het organiseren van evenementen en advieswerk. Groens laatste initiatief betreft de ondersteuning van een petitie waartoe hij burgers deze week oproept.

‘We hebben al bijna 40.000 handtekeningen verzameld om het recht te verkrijgen de Tweede Kamer — nota bene onze volksvertegenwoordiging — te dwingen serieus naar de noodzakelijke snelle overgang naar duurzame energiebronnen te kijken.’

Kapitein Groen
‘Mijn grootvader wist al in 1924 dat de manier van vissen tot overbevissing zou leiden’

Foto's: Roger Dohmen

Het is niet alleen een uit de hand gelopen hobby, maar toch ook een beetje een roeping, geeft Groen toe. De publicatie van het rapport van de Club van Rome in 1972 maakte al een enorme indruk op hem als eerstejaarsstudent. Sindsdien lieten duurzaamheidsthema's hem niet los. Groens 'groene' drijfveren laten zich wellicht ook herleiden tot zijn familiegeschiedenis. 'Mijn ouders waren Nederlands-Hervormd en zijn getrouwd door mijn opa van moederskant, een hervormde dominee, Albert Iemhoff.' Die grootvader, een Duitser met de Nederlandse nationaliteit, was eerst schaapherder alvorens hij theologie ging studeren. 'De boerderij staat precies op de Duits-Nederlandse grens bij Hardenberg en stond er voordat de grens er was. Daar staat nu ook een biogasinstallatie bij. Het bedrijfsgedeelte staat grotendeels in Duitsland en het woongedeelte in Nederland. Daardoor konden de bewoners profiteren van het Duitse duurzame energiebeleid. Dat typeert het verschil in beleid: als het andersom was geweest, had die installatie er niet gestaan.'

De familiegeschiedenis van moederskant werd ooit opgetekend in *Vier eeuwen Iemhoff, kroniek van een boerengeslacht*. 'Mijn grootvader trouwde pas op zijn veertigste en werd directeur van een jongenshuis in Hoenderloo dat in 1851 was opgericht en dat nog steeds bestaat. Er zaten daar toen zo'n tweehonderd jongens en die leerden er een vak. Toen een jongen een keer betrappt werd op roken, moest hij bij de directeur komen. Mijn opa verbood hem nog te roken, waarop die jongen zei: maar u rookt ook. Na een moment van stilte zei mijn opa: jongen, je hebt gelijk. Ik zal nooit meer roken. Mijn opa was streng doch rechtvaardig. Mijn moeder krijgt met kerst nog kaarten van een van die jongens uit dankbaarheid voor wat mijn grootvader heeft gedaan. Beide grootvaders inspireren mij nog altijd.'

Groens eigen jeugd — zelf heeft hij een zoon (31) en twee dochters (18 en 15) — verliep harmonieus. Zijn moeder was verpleegkundige, maar moest — zo ging dat destijds — ophouden met werken toen zij trouwde. Zijn vader wilde dominee worden, maar door de oorlog moest hij onderduiken en kon hij zijn studie niet afmaken. Hij verdiende de kost later als verkoopleider van een bedrijf en was weinig thuis omdat hij veel in het buitenland was. In het overwegend katholieke Helmond groeide Maurits — de oudste uit een gezin van zeven — op in een kleine, protestantse enclave. Daar bezocht hij de christelijke basisschool.

'We moesten mee naar de kerk en tot mijn zestiende heb ik dat ook braaf gedaan, maar het sprak mij totaal niet aan. Wij gingen nooit naar het theater of de bioscoop. Op de middelbare school was ik bij twee toneelvoorstellingen die een enorme indruk op mij maakten: *Woyzeck* van Georg Büchner, een eenmansvoorstelling van Wim Zomer op muziek van Pink Floyd's *Atom Heart Mother* en *De Rozenoorlogen* naar Shakespeare van Chiem van Houweninge. Fantastisch, als je voor het eerst naar toneel gaat!'

Doemscenario 'Het voortbestaan van de mensheid staat serieus op het spel als wij nu geen beslissingen nemen'

Milieubeleid 'Het thema milieu is in Nederland enorm gepolariseerd en wordt helaas gezien als een links speeltje'

Voor Groen ging een wereld open. Als puberlas hij veel: Werfel, Zweig, Kafka, Böll, Malraux. Camus, James Baldwin en Louis-Paul Boon. 'Kunst is in staat mensen direct en op een heel subtiele manier aan te spreken en kan grote tegenstellingen overstijgen. Het thema milieu is in Nederland enorm gepolariseerd en wordt gezien als links speeltje. Maar dat is niet terecht. Het gaat om onze leefomgeving en het voortbestaan van onze eigen soort. Een moderne economie houdt niet alleen rekening met de mogelijkheden, maar ook met de beperkingen van de leefomgeving.'

Groen citeert uit rapporten van VNO-NCW, de SER en ING die hij in zijn woning heeft liggen. 'Duurzaamheid moet de basiskern van ons handelen worden', staat in een rapport. 'En dit zijn geen linkse radikalinski's', zegt Groen. Als voorbeeld dat duurzaamheid al lang is doorgedrongen tot het bedrijfsleven noemt Groen bestuurslid Jan Ernst de Groot van KLM. 'Dat is iemand die een visie heeft en die binnen de onderneming de ruimte krijgt om baanbrekende ideeën om te zetten tot praktische daden. Morgen maakt KLM misschien verlies, maar om ook in de toekomst te kunnen blijven vliegen, kijkt men daar dertig jaar vooruit en behoort men op innovatiegebied tot de voorhoede. Petje af voor KLM. Daarentegen stelt Shell mij weer zeer teleur. Die trekken zich terug uit alles wat met duurzame energie te maken heeft en gaan door op de fossiele weg. Het is cynisch dat Shell als onderneming zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid niet neemt.'

Groen gelooft niet in radicale oplossingen, zoals de vleessector geheel in de ban doen. 'Ik ben misschien radicaal in mijn denken, maar pragmatisch in de oplossingen voor de problemen waarmee wij als samenleving worden geconfronteerd. Je moet geen koude saneringen hebben. Na de Tweede Wereldoorlog dwongen we boeren goedkoop vlees te produceren. Dan kun je hen nu niet ineens in het verdomhoekje zetten. Je moet zeggen: als samenleving gaan we dat probleem samen aanpakken. Je moet prikkels inbouwen voor bedrijven om de noodzakelijke veranderingen in te kunnen zetten. Je kunt de vleesconsumptie niet afschaffen, maar ik ben wel voor verhoging van btw op vlees.'

Volgens Groen neemt het besef toe dat de kosten niet meer op de gemeenschap kunnen worden afgewenteld. 'Dat heet externalisering van de kosten, maar de aarde is rond dus de kosten komen veel harder terug. Er zijn een aantal supertankproblemen onder de waterlijn die op ons afkomen en die zo groot zijn, dat als wij geen beslissingen nemen, die voor ons worden genomen. Dan denk ik serieus dat het voortbestaan van de mensen op het spel staat. De aarde blijft wel bestaan, de vraag is echter of menselijk leven dan nog wel mogelijk is. Er is een bekend, maar macaber grapje van twee planeten die elkaar ontmoeten: de een zegt tegen de ander: "Ik heb toch zo'n last van mensheid", waarop de ander zegt: "Ach, gaat zo over".' ■

